

VERSLAG GOAB-KRING ZUID-WEST

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Zuid-West, die plaatsvond op 19 juni 2025 van 10.00 – 12.30. Er waren 10 beleidsambtenaren van 9 gemeenten aanwezig, een vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Ve in de kinderdagopvang
4. In de etalage
5. OAB 2026
6. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Wet/regelgeving en Kamerbrieven

- **SPUK GOAB:** Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 21 mei een brief naar de Kamer gestuurd waarin staat dat de SPUK GOAB per 2027 zal worden omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering (BFU). Dit sluit aan op de huidige looptijd van de SPUK, tot eind 2026. Echter is voor omzetting naar een BFU een wetswijziging nodig en dat kent een doorlooptijd. Het ministerie van OCW werkt aan een meer precieze planning en zal jullie daarvan op de hoogte houden. De brief van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 mei meldt ook, zoals ook in het hoofdlijnenakkoord van dit kabinet stond, dat alle SPUK's met ingang van 1 januari 2026 met 10% worden gekort. Die korting geldt ook voor de SPUK GOAB voor het jaar 2026, ook al loopt deze SPUK door tot eind 2026. Eind september 2025 ontvangen gemeenten van DUO een brief met daarin het voorlopige bedrag OAB voor het jaar 2026. De SPUK wordt jaarlijks geïndexeerd. De middelen in de BFU worden beleids- en bestedingsvrij uitgekeerd. Bij de BFU kan wel (verplichte) informatie opgevraagd worden. Welke informatie dat is, wordt nader uitgewerkt door OCW en wordt voorafgaand kenbaar gemaakt aan gemeenten. Deze informatie hoeft echter niet gecontroleerd te worden door een accountant wat bij een SPUK wel het geval is. Doordat er de mogelijkheid is om informatie op te vragen, wordt het gemakkelijker voor het Rijk om te kijken of de doelen bereikt worden, of de uitkering aansluit bij de kosten van gemeenten en of de verdeling nog passend is. Daarbij kan de door de gemeente verstrekte informatie nooit leiden tot terugvordering van verstrekte BFU-middelen.

Vraag en antwoord

Tijdens de kenniskringen zijn vragen gesteld over de SPUK en toekomstige BFU. OCW heeft hierop de volgende antwoorden gegeven.

1. **Wordt het drempelbedrag van 64k in 2026 ook met 10% gekort?**
Nee, het totale budget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt gekort met 10%.
2. **Het drempelbedrag van 64k is de afgelopen jaren niet geïndexeerd. Wat is de reden en wordt dit in 2026 wel geïndexeerd?**

Het drempelbedrag van € 64.000 staat in het [Besluit](#) specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid genoemd (artikel 4, criteria hoogte specifieke uitkering) en is sinds dit besluit in werking is getreden niet meer aangepast. Ook in 2026 wordt geen indexatie toegepast.

3. Wordt de SPUK GOAB in 2026 wel geïndexeerd na 10% korting?

Ja, er wordt wel geïndexeerd.

4. Mogen gemeenten het restant van de GOAB periode 2023-2026 (max 50% van budget 2026) overhevelen naar 2027?

Voor de huidige SPUK geldt dat maximaal de helft van het budget voor 2026 mag worden doorgeschoven naar 2027. Gemeenten kunnen er op rekenen dat zij desgewenst de helft van hun budget in 2026 kunnen doorschuiven naar 2027.

5. Kan een individuele gemeente op basis van resultaten uit de monitor het jaar erop gekort worden op het budget?

Nee.

- De Voorjaarsnota 2025 kondigde toch een indexering fiscaal maximum 2026 aan voor de kinderopvang. De maximum uurprijzen in 2026 worden geïndexeerd aan de hand van een gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling in de economie. Het indexeringspercentage voor 2026 bedraagt 4,84%. De maximum uurprijs voor dagopvang voor 2026 komt daarmee uit op € 11,23. Ook worden stappen gezet in de verdere uitwerking richting 'bijna gratis' kinderopvang. Het drempelinkomen voor 96% vergoeding wordt in 2026 verhoogd naar € 56.400 (1,5x modaal), dit is voor 2025 € 47.400. Ook hogere inkomens krijgen meer tegemoetkoming. Bij bijvoorbeeld € 80.000 wordt dit 85,9%, dit is in 2025 82,7%. Voor de val van het kabinet werd 2029 als streefdatum genoemd voor de invoering van bijna gratis kinderopvang. De gevolgen van de val van het kabinet voor deze datum zijn nog niet bekend.

Onderzoeken en handreikingen

- [Onderzoek](#) naar kansen op een goede start (Sardes/SEO) in het basisonderwijs voor jonge kinderen uit kwetsbare maatschappelijke groepen. Op basis van een risico- en impactanalyse worden zes beleidsmaatregelen aanbevolen:
 1. Verlaging van de leerplichtleeftijd naar vier jaar: Dit vergroot de deelname van doelgroepkinderen en vermindert ongelijkheden bij de start in het basisonderwijs.
 2. Urenuitbreiding van voorschoolse educatie: Vroeger starten, bijvoorbeeld vanaf twee jaar, kan ontwikkelingsverschillen verkleinen, mits de kwaliteit gewaarborgd blijft.
 3. Betere beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen: Integratie van voorschoolse educatie in kinderdagopvang kan segregatie verminderen en deelname van werkende ouders vergroten.
 4. Professionalisering en coaching van pedagogisch medewerkers: Doorlopende scholing en ondersteuning verbeteren de ontwikkelkansen van kinderen.
 5. Verbetering van vroegschoolse educatie in het basisonderwijs: Kleinere klassen en betere beroepskracht-kind ratio's in groepen 1 en 2 verhogen de onderwijskwaliteit.
 6. Gezinsondersteuning: Stimuleren van ontwikkelingsondersteunend gedrag in de thuissituatie vraagt om een duurzame, op maat gemaakte aanpak.

Het verplichten van ve aan doelgroepkinderen vve wordt afgeraden vanwege inbreuk keuzevrijheid ouders en stigmatisering. De beleidsreactie op dit onderzoek volgt binnenkort.

- [Staat](#) van het Onderwijs 2025. Inspectie stelt dat de vroegschoolse educatie op de meeste basisscholen in orde is. De doorgaande lijn met voorscholen kan beter. De Inspectie beveelt scholen aan hier echt werk van te maken.
- [Handreiking](#) Inclusieve Kinderopvang (Sardes). Sardes heeft in opdracht van de ministeries van SZW, OCW en VWS de handreiking 'Op weg naar inclusieve kinderopvang' geschreven. Deze handreiking helpt gemeenten, kinderopvangorganisaties, onderwijs en jeugdhulp op weg naar een gezamenlijke en inclusieve ontwikkelomgeving voor jonge kinderen. De handreiking is opgebouwd als een routekaart:

geen vast pad, maar een flexibele leidraad die je helpt je eigen route naar inclusieve opvang te bepalen. De reis begint bij het verkennen van de gezamenlijke ambitie, en voert langs thema's als samenwerking, bekostiging, personele inzet en ouderbetrokkenheid. De route bestaat uit vier fasen:

1. Oriënteren op inclusieve kinderopvang
2. Verkennen van de lokale situatie en kansen
3. Concrete plannen maken
4. In de praktijk brengen en ontwikkelen

Elke fase bevat praktische vragen, voorbeelden en reflectietools om het gesprek te voeren en concrete stappen te zetten.

- [OESO](#) rapport vroeg investeren voor meer gelijke kansen. Het rapport legt de nadruk op de zwaksten. Er wordt gepleit om voor hen VVE betaalbaar, beschikbaar en toegankelijk te maken. Daarnaast pleit de Oeso voor kruisbestuiving: zorg voor vermenging van algemeen beleid met specifiek beleid voor thema's met veel kwetsbare kinderen. Denk aan een brede cross - sectorale aanpak, met coördinatie van educatie voor jonge kinderen met andere sociale en gezondheidsvoorzieningen voor kinderen en ouders.
- [Impact ve](#) in Nederland (NRO). In maart 2022 schreven Karin Van der Heijden en Ijsbrand Jepma van Sardes in opdracht van het NRO een impactanalyse voorschoolse educatie. In maart 2025 actualiseerden zij deze. Drie vragen worden beantwoord:
 - Wat is voorschoolse educatie?
 - Wat zijn de effecten van voorschoolse educatie?
 - Wat draagt bij aan de effectiviteit van voorschoolse educatie?

Effecten worden gezien op korte termijn (bij start op school op taal-, sociaal emotionele ontwikkeling en fijne motoriek), middellange termijn (woordenschat) en lange termijn (betere arbeidsmarktpositie). Aan dit effect dragen bij: Educatieve kwaliteit, duur programma, intensiteit programma, oudercomponent, professionalisering PM'ers, gebruik programma's, kleine groepen en doorgaande leerlijnen.

- [Leidraad](#) Functioneel taalonderwijs groep 1 en 2 (NRO). Deze leidraad biedt scholen handvatten om hun taalonderwijs voor kleuters vorm te geven, passend bij hun leefwereld. De leidraad ondersteunt leerkrachten, team- en schoolleiders bij het maken van bewuste en onderbouwde keuzes in hun onderwijsaanpak. Op basis van internationale wetenschappelijke literatuur zijn zes praktische aanbevelingen uitgewerkt, zoals: benut elke taalkans, bevorder rijke taalproductie en betrek de thuisomgeving van leerlingen. Bij elke aanbeveling zijn concrete materialen en activiteiten beschikbaar, zoals checklists en werkvormen. Deze leidraad sluit aan bij de bestaande leidraad voor groep 3-8 en zorgt voor een sterke, doorlopende leerlijn in taalonderwijs.

GOAB producten/verslagen/bijeenkomsten

- [Webinar](#) ve aantrekkelijk houden: in gesprek met onder andere bestuurders en managers pedagogiek van onder andere Doornik, Kind & Co Ludens, Tinteltuyn, en SWW. Ook Sardes zat aan tafel als auteur van de Handreiking Bekostiging voorschoolse educatie. Aan bod kwamen vragen als: Wat hebben organisaties nodig om het ve-aanbod te kunnen en willen blijven voorzien? Wat willen zij behouden en op welk vlak hebben ze iets nieuws nodig? Het webinar is opgenomen in een studio en terug te zien.
- [Kennisclip](#) samenwerken rond jonge kind. De CED-Groep ontwikkelde binnen het GOAB-traject een korte kennisclip. Deze clip helpt gemeenten om jonge kinderen en hun ouders goed in beeld te krijgen én te houden. Daarnaast stimuleert de clip een geïntegreerde en doorgaande aanpak voor het jonge kind. In tien minuten worden jullie geïnformeerd over het belang van een kansrijke start. We laten zien hoe je als gemeente, samen met ketenpartners, domein overstijgend kunt werken om de kansen van elk jong kind te vergroten. Met voorbeelden van programma's en initiatieven tonen we hoe je zo'n ketenaanpak rond het jonge kind succesvol vormgeeft.
- [Factsheet](#) wat werkt in vve. Onderzoeken over de kwaliteit en opbrengsten van vve zijn bij elkaar gebracht, waarna is gekeken naar de waarde van deze onderzoeken. De factoren zijn op verschillende

niveaus ingedeeld en op een rij gezet van kind tot en met de gemeente. Kort samengevat profiteren kinderen uit gezinnen met een grotere achterstand (lage sociaal-economische status, lage opleiding en niet-westerse achtergrond) meer van ve dan andere kinderen, is het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van kinderen effectief, draagt professionalisering en bijscholing van beroepskrachten bij aan een hogere educatieve kwaliteit en hangt een hogere educatieve kwaliteit vervolgens samen met betere uitkomsten.

Op verzoek van OCW (geen GOAB):

- [Webinar](#) Faciliteren samenwerking ouders rondom jonge kind. Donderdag 3 juli van 9.30 – 11.00 uur georganiseerd door het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Centraal staat de vraag hoe je, als schoolbestuur, gemeente, of VE-aanbieder, deze samenwerking goed kan faciliteren.

VE IN DE KINDERDAGOPVANG

We gaan met elkaar in gesprek over ve in de kinderdagopvang. Wettelijk gezien is dit toegestaan: maximaal 6 uur per dag in de kinderdagopvang mag meetellen als ve-aanbod. Landelijk zien we steeds meer gemeenten die het mogelijk maken om ve in de kinderdagopvang aan te bieden. Er zijn ook gemeenten die dit tegenhouden en vasthouden aan het ve-aanbod in de peuteropvang. Beide varianten kennen voor- en nadelen.

Samenvatting van uitwisseling

Alle aanwezige gemeenten hebben in hun subsidieregeling de mogelijkheid opgenomen om ve aan te bieden in de dagopvang. Niet in alle gemeenten wordt hier ook gebruik van gemaakt. Eén van de redenen waarom gemeenten het aanbieden is om werkende ouders tegemoet te komen. Een reden waarom organisaties geen ve aanbieden is omdat het voor organisaties niet haalbaar is. Voorwaarden zijn soms te beperkend, maar ook scholing van personeel is een drempel. Daarnaast zien sommige organisaties ook op tegen de verantwoording van subsidie. Ook lopen sommige gemeenten aan tegen tradities waarin ouders ervoor kiezen om zelf voor hun kinderen te zorgen en geen gebruik te maken van het aanbod. Dit geldt ook vaker voor kinderen met een migratieachtergrond.

In de ve-groepen wordt een verschuiving gezien: er zijn steeds meer ‘zorgpeuters’. Een gemeente zet hier extra deskundigheidsbevordering op, in de vorm van train-de-trainer om duurzaam kennis te vergaren. In een andere gemeente met gemengde groepen was de verhouding 1/3 ve en 2/3 regulier, dat is nu 2/3 ve en 1/3 regulier. Dit wordt ook in de dagopvang teruggezien.

Een gemeente geeft aan dat er behoefte is aan goede voorbeelden van subsidieregelingen om ve in de dagopvang mogelijk te maken. Het advies is om:

- De vraag uit te zetten bij het VNG-forum; óf
- De vraag via het [GOAB-ondersteuningstraject](#) te stellen.

IN DE ETALAGE

Een gemeente heeft een vraag over het werken met en financieren van Voorleesexpress en bibliotheek op school. OCW meldt dat wordt ingezet op een [duurzame toekomst voor de bibliotheek op school](#) door hier structureel geld voor beschikbaar te stellen. De huidige tijdelijke subsidie wordt vanaf 2027 omgezet in structurele financiering. Er zijn gemeenten die Voorleesexpress inzetten vanuit GOAB-budget.

Een andere gemeente heeft een vraag over de bekostiging voor kinderen met een taalachterstand. Het gaat hier om een brede voorziening voor onder andere nieuwkomers. Voorheen werd dit opgepakt door 1 schoolbestuur, maar nu willen ook 2 andere schoolbesturen dit oppakken. De vraag is of er een onderbouwde bekostigingssystematiek bestaat. Het LOWAN (www.lowan.nl) kan hier over meedenken en adviseren.

OAB 2026

Er zijn op dit moment meerdere ontwikkelingen gaande rondom het onderwijsachterstandenbeleid. Denk aan de 10% korting op het OAB-budget vanaf 2026, de indexerings op het fiscaal maximumtarief voor de kinderopvang met als gevolg dat de ve-subsidie voor gemeenten zal stijgen. Ook komt het slotjaar van de GOAB-periode 2023-2026 eraan, waarin eventueel opgebouwde reserves grotendeels opgemaakt moeten worden. Naast financiële ontwikkelingen zijn er ook politieke ontwikkelingen: op 29 oktober 2025 zijn er landelijke verkiezingen en op 18 maart 2026 gemeenteraadsverkiezingen. Hoe wordt binnen gemeenten nagedacht over het voorbereiden van een mogelijk nieuwe wethouder en mogelijk nieuwe raadsleden op het OAB, ook in relatie tot financiële ontwikkelingen?

Samenvatting van uitwisseling

In de plenaire uitwisseling geven gemeenten aan dat zij in 2026 geen problemen verwachten. Men ziet problemen vanaf 2027 en mogelijk pas écht vanaf 2028: na de korting en na het inzetten van de opgebouwde reserves. Mede daarom worden in sommige gemeenten nu al keuzes gemaakt voor 2026. Niet alles kan meer, zeker als het gaat om structurele aanvragen. Belangrijk is om goed in gesprek te blijven met partners. Met betrekking tot subsidie ook goed letten op wet- en regelgeving: als een subsidie voor drie jaar of meer achter elkaar is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde activiteiten, dan kan die subsidie niet zomaar geheel of gedeeltelijk worden geweigerd voor een volgend tijdvak¹.

Als de SPUK verdwijnt wordt het OAB meer van de politiek. Met het zicht op de verkiezingen biedt dit kansen om nu al gemeenteraadsleden te informeren over OAB. Ook zijn er gemeenten die nu nog een meerjarig beleidsplan vast willen stellen, om continuïteit te waarborgen in de komende jaren.

Ook bespraken we de tarieven voor 2026. De voorlopige KOT-tabel 2026 is [hier](#) te vinden. De VNG-tabel wordt in juli verwacht.

Link naar CBS-scores 2025 is nog niet openbaar, zodra dit wel het geval is, staat dit op de Nieuwssite van GOAB, ws rond 10 juli.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-kenniskring wordt gehouden op 20 november 2025. Dit is een online bijeenkomst van 10 tot circa 12.00u voor gemeenten. De link volgt te zijner tijd. Mist een collega op onze GOAB-contactenlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via Mzuidam@oberon.eu.

¹ [20190820-basisbeginselen-subsidierecht.pdf](#)